

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ФАКУЛЬТЕТІ

ШЕТ ТІЛІ КАФЕДРАСЫ

Қазақстан тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған
«АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕГІ ШЕТ ТІЛДЕРІ:
ОҚЫТУ ТӘЖІРИБЕСІ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯСЫ»
атты халықаралық онлайн ғылыми-практикалық
конференцияның материалдарының жинағы

26 қараша, 2021 ж.

Collection of articles of the International
online scientific and practical conference
"FOREIGN LANGUAGES IN ASIAN COUNTRIES:
TEACHING EXPERIENCE AND INNOVATION"
dedicated to the 30th anniversary of Kazakhstan's Independence

November 26, 2021

Сборник материалов Международной
научно-практической онлайн-конференции
«ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ В СТРАНАХ АЗИИ:
ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ И ИННОВАЦИИ»,
посвященной 30-летию независимости Республики Казахстан

26 ноября 2021 г.

INNOVATION

Нур-Султан
2022

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

**Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ФАКУЛЬТЕТІ**

ШЕТЕЛ ТІЛДЕРІ КАФЕДРАСЫ

**Қазақстан тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған
«Азия елдеріндегі шет тілдері: оқыту тәжірибесі және инновациясы» атты
халықаралық онлайн ғылыми-практикалық конференцияның
материалдарының жинағы
26 қараша, 2021 ж.**

**Collection of articles of the International online scientific and practical
conference "Foreign Languages in Asian Countries:
Teaching Experience and Innovation"
dedicated to the 30th anniversary of Kazakhstan's Independence
November 26, 2021**

**Сборник материалов Международной научно-практической
онлайн-конференции «Иностранные языки в странах Азии: опыт
преподавания и инновации», посвященной 30-летию независимости
Республики Казахстан
26 ноября 2021 г.**

@Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2021

Нұр-Сұлтан, 2022

ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2
А30

Редакция алқасы:

Төраға – Қосыбаев М.М., PhD, Л.Н. Гумилев ат. ЕҰУ халықаралық қатынастар факультетінің деканы
Жауапты редактор – Мейрамбекова Л.К., PhD, Л.Н. Гумилев ат. ЕҰУ халықаралық қатынастар факультетінің шетел тілдері кафедрасының меңгерушісі
Ғылыми редакторлар – Бейсембаева С.Т., ф.ғ.к.,
Есенғалиева А.М., п.ғ.к.
Техникалық редакторлар – Милованова Н.В., магистр;
Кулахметова Ж.Т., магистр

«Азия елдеріндегі шет тілдері: оқыту тәжірибесі және инновациясы»
Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн-конференциясының материалдары (26 қараша 2021 жыл). – Нұр-Сұлтан: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2022. – 299 б.

ISBN 978-601-337-620-2

Жинаққа «Азия елдерінде шет тілдерін оқыту: тәжірибесі мен инновациясы» халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн конференцияның материалдары енді. Конференцияға Ресей Федерациясы, Франция, Испания, Түркия, Әзірбайжан, Қырғызстан және Қазақстан білім берудегі саласының мамандары қатысты.

Жинақта білім беру ісінің өзекті мәселелері, осы заманғы озық технологияларды меңгеру мен оны оқыту ісінде қолданудың тиімді әдістері, кредиттік оқыту жүйесінің теориясы мен әдістемелік негіздері, педагогикалық қызметтің теориясы мен практикасы, халықаралық білім беру технологияларын тиімді пайдаланудың әдіс-тәсілдері кең көлемде қамтылған.

Конференция материалдары профессор-оқытушылар құрамына, ЖОО-ның білім алушыларына, сонымен қатар қалың көпшілікке арналған.

ISBN 978-601-337-620-2

ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2

1 СЕКЦИЯ ШЕТ ТІЛДЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ: ИННОВАЦИЯНЫ ҚОЛДАУ

СЕКЦИЯ 1: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ: ПРИВЕТСТВУЕМ ИННОВАЦИИ

ӘОЖ 811.111

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНЫНДА АКАДЕМИЯЛЫҚ ХАТТЫҢ АЛАР ОРНЫ

Айдархан Гүлбақыт Алтынбекқызы

gulbakyt_aidarkhan@mail.ru

магистрант,

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Адамзат өмір сүрген жерде хаттың, яғни жазба процесінің алар орны ерекше. Кез-келген мемлекет, олардың оқу орындары, тіпті екі адамның бір-бірімен ақпарат алмасуы үшін де жазу қажет.

Академиялық жазу ресми тілді пайдаланады. Ол сондай-ақ айқындық пен қысқа формада оңтайландырылған. Негізінде ресми тіл мүлдем басқаша. Ресми тіл дәлме-дәл, анық жазылады.

Жалпы мәтін ұғымы бұл автордың өзіндік, авторлық ойын қажетті жерге жедел жеткізілуін қамтамасыз ететін, ары қарай басқа бағытта жалғастыра алатын, оны сынап, жоққа шығара алатын немесе өз бетінше түсіндіре алатын тілдік формада жасалған қоғамдық өнім.

Алдымен академиялық хатпен тығыз жүретін ұғымға зер салсақ, - академиялық стиль. Академиялық стильде мәтіннің абстрактілі және теориялық теориялық құрамдас бөлігі айрықша орын алады, сонымен бірге сипаттаудың тиянақтылығы мен тереңдігі басым. Бұл стильде терминдерді көбірек қолданады.

Жоғары оқу орындарында академиялық стильді қолдану арқылы студенттер, аспиранттар және тәжірибелі ғалымдар өздерінің баяндамаларын, курстық жұмыстарын жазып, ғылыми-зерттеу жұмыстарын дамытады.

Осылайша, академиялық мәтін белгілі бір әлеуметтік-саяси контексте өмір сүреді және бір мүддеге бағытталған ғылыми мәселерді шешуге ғалымдар арасында күш салады.

Академиялық хат жеке пікірді білдіру үшін емес, сипатталатын мәселені тереңінен қарау жағынан ерекшеленеді.

Академиялық жазу стилінің принциптерін халықаралық ғылыми журналдардың редакторлары басшылыққа алады, сондықтан ғылым әлемінде табысқа қол жеткізгісі келетін және ғылыми еңбектер жариялағысы келетін әрбір ғалым үшін оның дағдыларын меңгеру аса қажет.

Сөйлемдерде біртұтас ой мен ұстанымды білдіру үшін, әдеби жанрларды азырақ қолданған дұрыс. Нақтырақ айтқанда, айқындық пен дәлдік басты мақсат болып табылады.

Академиялық жазу түрлеріне әр түрлі жұмыс түрлерін қамтиды. Оларға мыналар жатады:

- эссе
- диссертация мен тезис
- зерттеу ұсынысы
- зерттеу жұмысы
- және т.б академиялық бағыттағы жұмыстар.

Эссе - бұл зерттеу жұмысы сияқты белгілі бір ойды білдіретін, қолдайтын салыстырмалы түрдегі қысқа жазба.

Диссертациялар мен тезистер – диссертациялық жұмыстар мен тезистер аяқталатын жобалардың екі түрі болып табылады. Әдетте, «диссертация» термині магистратура бағдарламасының (және кейбір бакалавриат бағдарламаларының) қорытынды жобасын білдіреді, сонымен қатар докторлық бағдарламамен аяқталатын жобаның мақсаты үшін қолданылады.

Зерттеу ұсыныстары - бұл жобалар автордың интеллектуалды сұрақ, нанымды дәлел немесе ойландыратын позицияны қою арқылы кандидаттық дәрежеге жеткізетін көлемді жұмыстар. Екеуі де академиялық кеңесшінің басшылығымен кандидаттың зерттеулері арқылы жасалады.

Зерттеу ұсынысы –автордың академиялық зерттеулерін демеушілік немесе қаржыландыру арқылы ресми түрде қолдау үшін сұралатын құжат. Зерттеу ұсынысында автор өз зерттеулерін қалай жүргізуді жоспарлайтынын, неліктен осы арнайы зерттеуді жүргізгісі келетінін және зерттеу арқылы нені мақсат етіп отырғанын көрсетеді.

Зерттеу жұмысы – автордың зерттеген тақырыбын түсінгенін жан-жақты көрсететін толық жұмыс. Әрбір зерттеу жұмысы автордың ұстанымын білдіреді. Әр диссертация тезистен басталады, бұл бірінші абзацтағы растамалар негізінді құрылады. Әрі автордың ұстанымдары мен бағыттары негізделеді.

Алайда академиялық хаттың ауқымы кең және бұл аспектілермен шектелмейді.

Академиялық жазу талқыланатын тақырыптан объективті және бөлек позицияны алады. Бұл тон түрі өте маңызды болғандықтан, пассивті бағыт кейде академиялық жазуда, әсіресе жаратылыстану ғылымдарында қажет.

Грамматикаға келер болсақ, академиялық хат басты нұсқаулық болып табылады. Авторлар академиялық жазу процесінде дұрыс ұстануға тиіс принциптер грамматика мен стильді сақтау. Бұл принциптер екі жағдайды назарға ала отырып құрылған: жұмыс істеп жатқан жұмыстың стильдік нұсқаулығы, академиялық жазудың жалпы қабылданған ережелері.

Ережелер нұсқаулығы нақты сөйлемдерді қай ретпен жазу, әр детальдің нақты шеңберге сай болуын қамтиды.

Грамматика мен стильдің нақты ережелерін сақтаумен қатар, академиялық жазу да тапсырмаға арналған стильді бақылауға сәйкес пішімделуі керек. Пішімдеу беттерді нөмірлеу жолын, үстіңгі және астыңғы деректемеге не енгізілетінін, тақырып беті мазмұнының реттелгенін және тырнақшалар мен гиперсілтемелердің пішімделгенін қамтиды.

Қазіргі таңда барлық сала қарқынды түрде дамуда, соның ішінде университеттерге айтулы өзгерістер жан-жақтан енуде.

Халықаралық қауымдастықта ғылыми басылымдарды жазуда барша ғалымдар ұстанатын қатаң ережелер бар. Және бұл ережелер университеттерде, тіпті мектептерде де оқытылады. Бұл академиялық жазба ережелері.

Шетелдік университеттердің тәжірибесіне жүгінетін болсақ, көптеген шетелдік университеттер академиялық дағдылардың маңыздылығын түсіне отырып, студенттердің академиялық сауаттылығын арнайы университеттік курстар аясында дамытып жатқанын байқаймыз, арнайы орталықтар академиялық жазу курсына белгіленген.

Жалпы мәтіндер негізін екі топқа бөліп қарастырылады: академиялық және академиялық емес. Бұл екі мәтіннің қолданылар өзіндік орындары бар.

Академиялық жазылған мәтіннің негізгі артықшылықтары төмендегідей:

- күрделі
- нақты
- формалды
- объективті
- шектеулі
- жауапкершілік.

Кез келген студент немесе магистрант академиялық тілдің ерекше көңіл бөлетін тұстары мен нюанстарын тез меңгере алмайды. Курстық, дипломдық және диссертациялық жұмыстарды жазу кезінде ақпараттың үлкен көлемін игеру мүмкіндігі болуы керек: сонымен қатар басты дереккөздерді мұқият таңдау, оларды талдау және өңдеу, таңдалған материалды бір текстураға жүйелеу дағдыларын да қалыптастыруы тиіс.

Автор түйінді ойға баса мән беруді, әртүрлі элементтерді толық біртұтас мәтінге біріктіруді, терминдерді қарапайым және түсінікті қолдануды білуі керек.

Кез келген факультет, мамандық түрінде академиялық хат нық орын алады. Сонымен қатар, шет тілін үйренуде академиялық хатты бірге үйрену жоғары оқу орынында оқитын студенттер үшін аса қажет. Себебі білім алу процесінде циклді түрде академиялық оқылым, жазылым және академиялық бағыт әр түрлі қырынан ашылып отырады.

Себебі, оқу барысын жүргізілетін жұмыстардың барлығы (реферат, студенттің өзіндік жұмыстары, проекттер және т.б) белгілі бер жүйеге сүйене отырып жасалады. Көп материалдардың плагиаттан өтпей қалуы және қиындықтардың туындауы ережелерді сақтамағандықтан немесе білмегендіктен болады.

Академиялық хат жазуды жоспарлаған студенттер ең алдымен жоспарлауды қолға алған дұрыс. Алдымен студент сабақтан тыс уақыттарға академиялық хат жазудың жоспарын енгізгені құп.

Жазба жұмысын бастау қиындық туғызуы мүмкін. Алдымен ойға келген мәтінді жаза беру керек. Кейінірек түзетулер енгізеді. Дегенмен алдын ала ғылыми жазба жұмыстарды шолып шыққан дұрыс.

Халықаралық ғылыми қоғамдастықта өз орнын алуға ұмтылған әр адам немесе белгілі ғалым академиялық жазудың не екенін білуі керек. Бұл ғылыми еңбектерде қолданылатын және құрылымға, мазмұнға, дизайнға және басқа да талаптарға қатысты белгілі бір принциптерді сақтаумен дараланатын презентацияның ерекше стилі.

Сонымен қатар, ғылыммен айналысатын және халықаралық журналдарға өз жұмыстарын жіберетін аспиранттар, оқытушылар мен жаңадан келген ғалымдар үшін академиялық стильді зерделеу маңызды, ал бұл дағдылар ғылым төңірегінде ғана емес, жұмыс барысында да пайдалы.

Баяндаманың бірізділігі мен жүйелілігіне үлкен мән беріледі, грамматикалық, орфографиялық және пунктуациялық қателердің болуына жол берілмейді. Ағылшын тілінде академиялық жазуды үйрену кезінде жүйелі түрде жаттығу, грамматиканы және стилистикалық ережелерді үйрету маңызды.

Студент қиындықтар туындаған жағдайда университет қабырғасындағы профессорлардан бағыт және кеңестер сұрай алады.

Қорыта келе, академиялық хат оқу бөлігінің айырылмас бөлшегі. Академиялық бағыттың ішінде өзіндік орны бар бұл сала әлі де дами бермек және барша салаға да тарала бермек.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. «Академиялық жазылым (жоғары оқу орындарының студенттеріне арналған оқу құралы)» / Е. Т. Оспанов. – Алматы: Лантар Трейд, 2019.
2. «What Is Academic Writing?» Линдсей Крэмер 05.05.2021
3. URL: <https://www.grammarly.com/blog/academic-writing/>
4. «Роль академического письма в подготовке бакалавров неязыкового вуза» / Розанова, Я. // В. URL: <https://moluch.ru/archive/86/16071/>
5. «Академический стиль письма: что это, как и где применяется?» / Кирилл Васильев //11.09.2020
6. URL: <https://disshelp.ru/blog/akademicheskij-stil-pisma-cto-eto-kak-i-gde-primenyaetsya/>
7. «Что такое академическое письмо и научный текст – особенности и жанры письма» Субачев Ю.В 12.08.2020
8. URL: <https://научныепереводы.рф/cto-takoe-akademicheskoe-pismo-i-nauchnyj-tekst/>
9. «Модели обучения академическому письму» Короткина И.Б, 2018
10. URL:https://studme.org/254391/pedagogika/nauchno_teoreticheskie_metodologicheskie_osnovy_akademicheskogo_pisma